

[Duetor]

re amerikanske præsident Reagan. For i modsætning til Socialdemokraterne må vi analysere udviklingen sådan, at uden Reagans klare linje, uden amerikansk styrke og den markering, der skete i en lang årrække både fra USA's og NATO's side, så tror vi ikke på, at Gorbatsjov ville have fået en chance i Sovjetunionen.

Det var erkendelsen af, at man ikke kan leve op til den vestlige økonomi og følge med økonomisk, når vi sætter hårdt mod hårdt, der efter vor opfattelse førte til, at Gorbatsjov trods alt kunne få den succes, han har fået. Og det synes jeg vi skal sige Reagan tak for i stedet for stadig væk at skabe et billede af en skydegal cowboy.

Gorbatsjov har jo brugt udtrykket det fælles-europæiske hus for den nyordning, der skal ske i Europa, og det kan da godt være, at Europa er et fælles-europæisk hus, men så vil vi fra CD's side håbe, at det er et tofamilieshus, gerne i to etager, så Østlandene har den ene og vi den anden etage, for der er stadig væk fundamental forskel, også efter de reformer, der er sket i Østlandene indtil nu, i måden, man betragter mennesker, politik og demokrati på fra Øst til Vest.

Vi har ikke nogen illusion om, at man i en lang række Østlande når frem til et plagiat af os. Jeg tror, man er indstillet på at skabe en østlig form for demokrati, og det skal man være velkommen til, for vi tror ikke, det er i nogens interesse, at man går rundt og løfter pegefingre noget sted og siger, at det, vi har, er det eneste rigtige. For os er friheden og menneskerettighederne det centrale, men hvordan man vil opbygge sit parlamentariske system, må man klare selv.

Dermed kan det også godt i fremtiden være sådan, at man har to afdelinger i Europa. Og vores afdeling har så en sidedør, og den går klart til USA, for vi er ikke indstillet på, at de nye tendenser, der foregår i Europa i øjeblikket mod større fællesskab i mange sammenhænge, på noget tidspunkt skal føre til et opbrud i relationerne over Atlanten.

Det er nævnt flere gange i dag, at Gorbatsjov har store problemer. Et af de store problemer er selvfølgelig, at der ikke er brød på bordet i Sovjetunionen. Et andet er vel, at der findes en lang række partikadrer, som er aldeles skuffede over at have mistet privilegier og indflydelse. Samtidig er der en stigende kriminalitet – øjensynlig en mafiaagtig kriminalitet – som man hører om derovre. De ting tilsammen er vel i virkelig-

heden den største risiko for de reformer, der foregår i øjeblikket, og jeg vil håbe, at Gorbatsjov får mulighed for at klare det.

Her er det vigtigt, at vi udsender de rigtige signaler fra Vesten, og et af de signaler, jeg hilser med glæde, er, at vort udgangspunkt ikke er, at Sovjetunionen skal bryde sammen. Jeg er blandt dem, der ikke synes, at Hitler-Stalin-pagten var alle tiders. Jeg ønsker meget frihed, og jeg ønsker meget respekt af menneskerettighederne i de baltiske lande, men jeg mener, vi i øjeblikket skal være forsigtige med at fremstille det, som om man nogle steder umiddelbart kan løsrive sig fra Sovjetunionen, for jeg tror, at det vil gavne de konservative kræfter i Sovjet og dermed Gorbatsjovs modstandere. Vi håber, at Sovjetunionen på et tidspunkt udvikler sig så meget, at de baltiske lande har frihed og rettigheder nok, så de har lyst til at blive i unionen. Vi ønsker altså ikke nødvendigvis, at Øst bryder sammen.

Ungarn og Polen kan vi selvfølgelig kun glæde os over, alt hvad vi overhovedet kan, og jeg er helt enig i de bemærkninger, udenrigsministeren er kommet med. Vi skal vel i vores vurdering erkende, at Sovjet godt kan overleve uden reformer i Østeuropa, men Østeuropa kan vanskeligt overleve uden reformer i Sovjet; derfor skal vi nok også tale meget om, hvad der foregår i Moskva og ikke kun i Ungarn og Polen.

Det betyder selvfølgelig også, at en lang række af de projekter, som udenrigsministeren præsenterer, også må rette sig mod Sovjet, selv om det jo er et, er jeg lige ved at sige, gabende hul. Det er selvfølgelig lettere at få indflydelse på et land med færre indbyggere, men vi er nødt til at sende nogle signaler derover.

Efter vor opfattelse er det meget vigtigt, at dette er en todelte politik, altså at vi øger det økonomiske samarbejde, men samtidig siger, at vores sikkerhedspolitik er der ikke røkket noget ved. Efter vor opfattelse er det da dejligt, at Sovjetunionen bremser op på det militære område, men vi må dog erkende, at der jo ikke virkelig er sket noget.

Vi oplevede i North Atlantic Assembly i Rom for en lille måneds tid siden det historiske møde mellem den amerikanske general Galvin og den sovjetiske general Lobov. Jeg lyttede meget nøje til general Lobovs udtalelser, og der var ikke én eneste ting i de 45 minutter, Lobov holdt tale – og da slet ikke i den efterfølgende